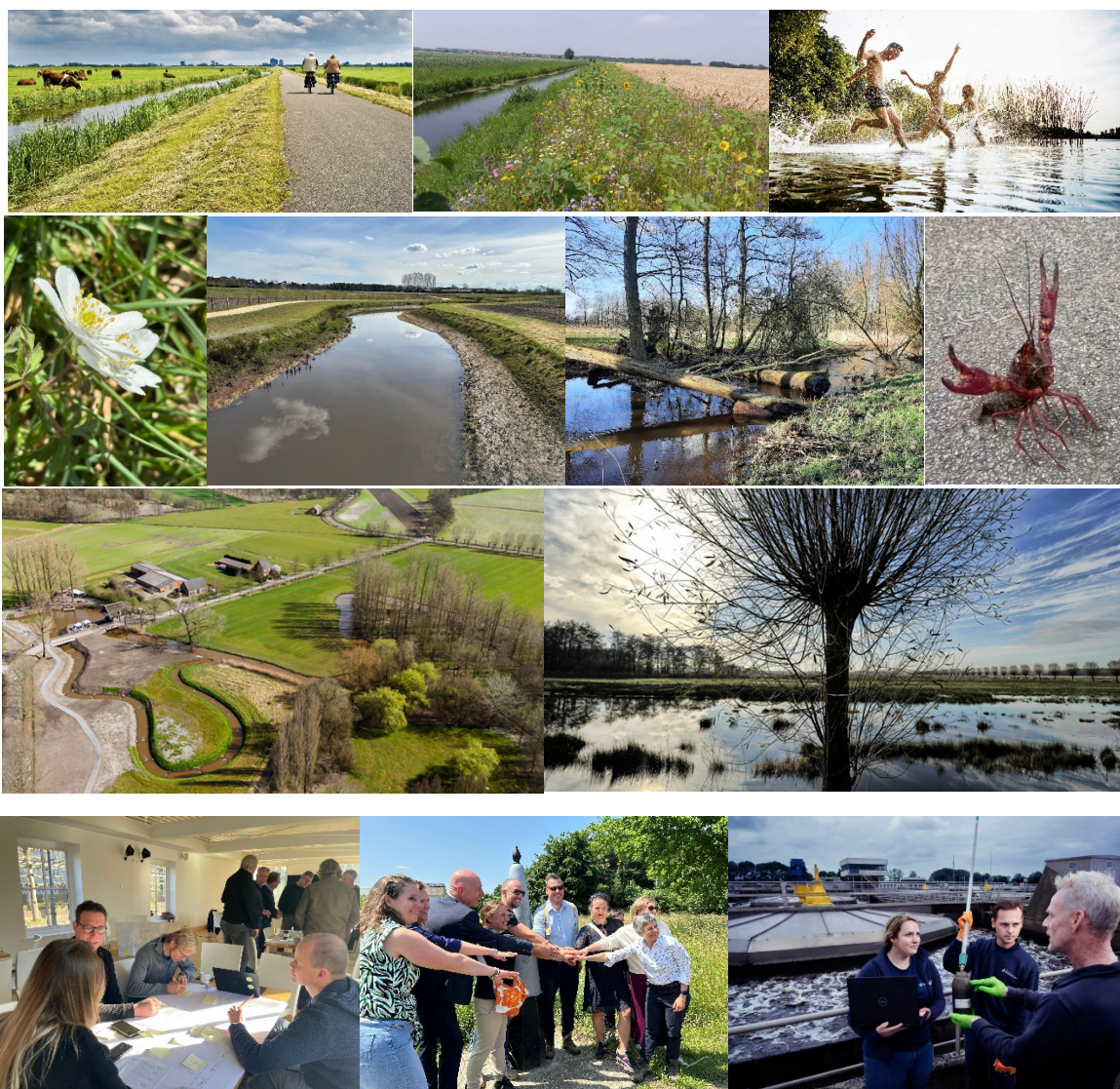

Voorstel KRW-maatregelen Brabantse Delta 2028-2033

1. Inleiding

In het proces voor het opstellen van de ontwerp (nationale) Stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033 Maas, Schelde, Rijn en Eems moeten de waterschappen tussen 6 mei en 15 juli 2026 hun ontwerp KRW-maatregelpakketten aanleveren bij het Informatiehuis Water. De waterschappen zijn wettelijk verplicht om deze maatregelen op te nemen in het waterbeheerprogramma. Het algemeen bestuur stelt het ontwerp KRW-maatregelpakket vast en neemt deze op als bijlage in het ontwerp-waterbeheerprogramma 2028-2033. Na de openbare ter inzage legging (eerste helft van 2027) en verwerking van zienswijzen en inhoudelijke correcties stelt het algemeen bestuur het definitieve waterbeheerprogramma met de KRW-maatregelen vast (na de zomer van 2027).

Deze notie beschrijft de voorgestelde KRW-maatregelen van het waterschap voor de vierde KRW-planperiode (2028-2033).

Na een korte beschrijving van de actuele waterkwaliteit en de tussenstand van de KRW-maatregelen uit het pakket 2022-2027 (hoofdstuk 2), volgen de uitgangspunten voor samenstelling van het KRW-maatregelpakket 2028-2033 in de context van de bredere ambitie van het waterbeheerprogramma voor gezond water (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 lichten we het ontwerp KRW-maatregelpakket 2028-2033 toe, ingedeeld in vijf hoofdthema's die we ook voor het KRW-impulsprogramma 2025-2027 hanteren. Hoofdstuk 5 presenteert de globale financiële raming van het ontwerp KRW-maatregelpakket 2028-2033, zoals we die bij het waterkwaliteitsportaal moeten aanleveren.

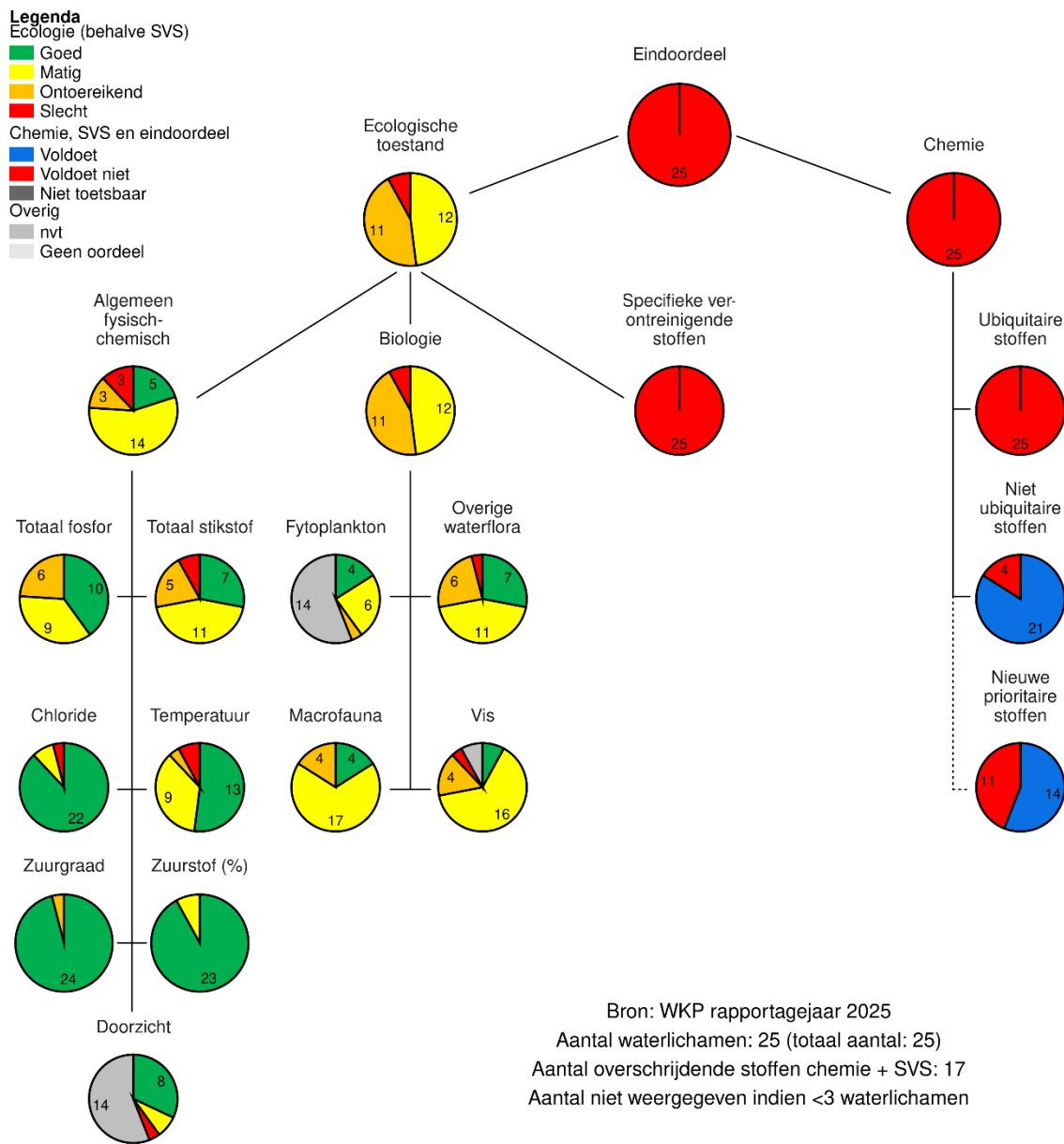
2. Tussenstand KRW

2.1 Doelbereik

Figuur 1 geeft de actuele toestand weer voor het totaal van de 25 KRW-waterlichamen in het beheergebied van waterschap Brabantse Delta (rapportagejaar 2025). Op basis van 'one out, all out' voldoet nog geen enkel waterlichaam aan de goede toestand. Kijken we naar de onderliggende doelgroepen en parameters, dan scoren we op onderdelen wel goed. Conclusie is dat we er nog niet zijn en er de komende jaren nog inspanningen nodig blijven om de waterkwaliteit verder te verbeteren. Voor een beeld per waterlichaam van de waterkwaliteit over de jaren heen verwijzen we naar de [KRW-factsheets | Het Waterkwaliteitsportaal](#).

In de waterkwaliteitscijfers van de laatste zes jaar zien we veel schommelingen met hogere en lagere meetwaarden die te maken hebben met natuurlijke variatie, extreme weersomstandigheden (nat en droog) en overige factoren (o.a. plaagsoorten). Dit is een patroon dat meerdere waterschappen in Nederland waarnemen. Daarom blijven we monitoren ('meten = weten') en doen we met andere waterbeheerders en kennisinstellingen nader onderzoek naar oorzaak-gevolg en effectieve maatregelen.

KRW-oordeel rapportagejaar 2025 - voor alle KRW-waterlichamen in het beheergebied

Figuur 1: KRW-scores (rapportagejaar 2025)

Sinds de start van de KRW heeft het waterschap veel geïnvesteerd in inrichtingsmaatregelen (beek- en kreekherstel, natte natuurparels, ecologische verbindingszones, vispassages en bouwen met natuur). Daarmee zijn er meer leefgebieden ontstaan voor verschillende planten en dieren. Echter, zolang er knelpunten blijven bestaan met de fysisch-chemische parameters, prioritair stoffen en specifiek verontreinigende stoffen en andere randvoorwaarden zoals voldoende aanvoer van grondwater, zullen deze maatregelen nog niet optimaal renderen. Zie voor een actueel overzicht van de KRW-probleemstoffen per waterlichaam figuur 2 (toestand 2025, 'Brabantse Delta Mondriaan').

	KRW-waterlichaam (stroomgebieden)																									
	Aa of Weertijs	Agger	Bavelse Leij	Donge	Bijloop-Turfvaart	Binnenschelde	Boven Mark	Dongekanalen	Chaamse Beken	Cruislandse Kreeken	Galdersche Beek	Gat van den Ham	Ligne	Mark Dintel Vliet	Markiezaatsmeer	Merkske	Molenbeek	Molenkreek complex	Oude Maasje	Rietkreek-Lange water	Roode Vaart	Strijbeekse Beek	Tonnekreekcomplex	Vennen Grootte Meer	Zoom-Bleekloop	
PS (ubiquitair)¹																										
Benzo(b)fluorantheen (1)																										
Benzo(ghi)peryleen (2)													*													*
Benzo(k)fluorantheen (1)																										
Kwik JGM biota (5)													*													
PFOS ² (5)												*		*							*					
Som PBDE's (5)								*	*			*		*						*						
PS (niet-ubiquitair)²																										
Fluorantheen JGM (18)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Fluorantheen JGM biota (0)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Nikkel (5)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Cadmium (3)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Cypermethrin (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
SVS																										
Benzo(a)antracene (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Ammonium (12)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Kobalt (24)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Arseen (22)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Zink (15)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Seleen ³ (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Uranium (5)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Koper (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Diethyltoluamide (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Imidacloprid (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Tributyltin (kation) (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Ethylazinfos (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Methylazinfos (2)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Methylparathion (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Metazachloor (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Dimethenamide-P (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
GBM																										
Mevinfos (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Tetrachloorvinfos (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Triazofos (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Trifenylytin (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Azoxystrobin (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Dimethenamide (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Dimethomorf (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Isoxaben (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Fipronil (4)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Piperonyl-butoxide (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Lambda-cyhalothrin (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
S-metolachloor (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Spiroxamine (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Foramsulfuron (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Mesotrion (1)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Fysische chemie⁵																										
Stikstof (18)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Fosfor (16)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Zuurstof (4)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Temperatuur (13)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Fytoplankton (7)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Overige waterflora (18)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Macrofauna (21)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Vis (21)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Overige stoffen⁶																										
Sulfaat (11)							*	*			*		*		*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Figuur 2: KRW-probleemstoffen Brabantse Delta (rapportagejaar 2025)

Toelichting: Het betreft de getoetste meetcijfers voor het rapportagejaar 2025. In sommige gevallen betreft het 2023-2024, indien dit het meest recente meetjaar is). Dit betreft de formele beoordeling volgens de KRW-systematiek. De kleuren in de beoordeling zijn uitgelegd in de legenda van figuur 1. Daarnaast worden stoffen in sommige gevallen niet gemeten (grijs) of zijn 'niet-toetsbaar (lichtblauw), indien de gemeten concentratie zich onder het detectielimiet bevindt.

2.2 Tussenstand realisatie maatregelen

Een analyse van gerealiseerde inrichtingsmaatregelen sinds de start van de eerste KRW-uitvoeringstermijn in 2010 leert dat we per planperiode een deel van de maatregelen niet (volledig)

konden uitvoeren. Het in samenhang realiseren van wateropgaven (waterkwaliteit, droogte, wateroverlast) met ruimtelijke ontwikkelingen en met draagvlak vergt veel tijd. Kritische factoren zijn de beperkte beschikbaarheid van grond en het feit dat de opgaven vaak samenhangen met andere opgaven in een gebied. Daarom werken we met een gebiedsgerichte aanpak. Hierbij proberen we de opgaven zoveel mogelijk op vrijwillige basis (via de minnelijke weg) te realiseren. Voorbeelden van KRW-projecten die circa twee planperiodes vergden om tot uitvoering te komen zijn de Westelijke Langstraat, Noordrand Midden, Markdal Noord en Markal Zuid. Tabel 1 geeft de tussenbalans weer van de KRW-inrichtingsmaatregelen over de periode 2010-2026 (situatie per 1 maart 2026).

Tabel 1: Tussenbalans KRW-inrichtingsmaatregelen Brabantse Delta per 1/3/2026

Maatregel	Realisatie SGBP1 (2010 – 2015)	Realisatie SGBP2 (2016 – 2021)	Extra km en ha (2016-2021)	Opgave SGBP3 (2022 –2027)	Al uitgevoerd SGBP3 (2022-2027)	Extra uitgevoerd (2022-2027)	Indicatie ingeschatte totale realisatie eind 2027	Resterende SGBP3 opgave voor SGBP4 (2028-2033)
EVZ (km)	150,2	33,3	12,17	64,9	11,6	17,9	40,9	24
BKH (km)	89,6	11,8	-	66,6	8,79	1,8	32,4	34,2
NNP (ha)	2.048	29,6	163,7	2256	1125	-	1825	431
Vismigratie knelpunten (stuks)	36	14	-	13	11	-	13	0
Bouwen met Natuur (km)	N.v.t.	N.v.t.	-	81,2	2,5	-	58,5	22,7

Toelichting op de tabel:

- SGBP = Stroomgebiedbeheerplan. Nederland heeft vier van die KRW-plannen (Rijn, Maas, Schelde en Eems) die elke zes jaar bij de Europese Commissie worden aangeleverd. Voor Brabantse Delta gaat het om 19 waterlichamen in het Maasstroomgebied en 6 in het Scheldestroomgebied.
- De realisatiecijfers van SGBP1 (2010-2015) en SGBP2 (2016-2021) zijn de getallen zoals ze in het waterkwaliteitsportaal staan (= cijfers die in de KRW-factsheets en Nederlandse KRW-rapportages aan de Europese Commissie zijn opgenomen). De kolom 'extra' bij SGBP2 (2016-2021) betreft kilometers en hectares die niet in de oorspronkelijke volumeraming zaten maar toch konden worden uitgevoerd. Zo zijn bijvoorbeeld in de projecten Noordpolder en Pannenhoeve meer hectares natte natuurplek gerealiseerd.
- Voor SGBP1 is het aantal km en ha relatief hoog omdat in die planperiode ook de maatregel 'herstel waternatuur lijnvormig' werd opgegeven (dat was destijds een provinciale functie). Die maatregel werd veelal uitgevoerd op trajecten waar ook beek- en kreekherstel was voorzien. Het netto aantal trajectkilometers waar maatregelen zijn uitgevoerd is daarmee lager ('dubbeltelling').
- In de opgave van de huidige planperiode (SGBP3 2022-2027) zit ook het gefaseerde deel uit 2016-2021, maatregelen waarvoor de planvoorbereiding wel was gestart maar de uitvoering nog niet (volledig) kon plaatsvinden. Denk bijvoorbeeld aan grote projecten zoals Markdal Noord en Zuid, Westelijke Langstraat en Noordrand-Midden.
- De kolommen extra km en ha geven de km en ha weer waarvoor zich op andere trajecten dan de voorziene SGBP trajecten kansen hebben voorgedaan voor maatregelen die bijdragen aan de KRW. Deze mogen meetellen in de balans zolang ze in hetzelfde stroomgebied van het betreffende waterlichaam liggen.
- De kolom indicatie realisatie eind 2027 geeft het totale aantal km en ha aan waarvan we inschatten dat die eind 2027 uitgevoerd zullen zijn. Hiervoor zijn al projecten gestart.

Als we kijken naar de realisatiecijfers sinds 2010 en de versnellingsacties die met de KRW-impuls in gang zijn gezet of versterkt (budget voor strategische en anticiperende grondaankoop, mogelijke inzet van meer dwingend instrumentarium voor grondverwerving, werken met een speciaal planvoorbereidingsteam en versterking van het vastgoedteam) schat het waterschap in dat het resterende volume van het KRW-maatregelpakket 2022-2027 grotendeels haalbaar is in de SGBP4 periode 2028-2033. De grootste uitdaging ligt bij beek- en kreekherstel. In de planperiode SGBP2 (2016-2021) is er 11,8 km gerealiseerd en de indicatie voor 2022-2027 geeft 32,4 km aan. Echter daar

zit ook 14,4 km in het Merkske in die we met relatief kleinschalige maatregelen binnen het bestaande beekprofiel uitvoeren. Alle voorgenomen vismigratieknelpunten voor 2022-2027 krijgen we weg gewerkt voor eind 2027. Uit een lopende evaluatie blijkt dat er vijftien locaties zijn in het beheergebied die nog een barrière vormen in relatie tot de KRW-opgave. Zes daarvan kunnen een plek krijgen in het nieuwe pakket voor 2028-2033, voor de overige negen voorzien we een onderzoek naar effectiviteit, haalbaarheid en risico's.

3. Uitgangspunten KRW-maatregelpakket 2028-2033

We stellen het ontwerp maatregelpakket samen volgens de vijf uitgangspunten die we in de beeldvormende presentatie voor de Commissie Water en Ruimte & Gezond Water (4 februari 2026) hebben toegelicht:

1. Het waterschap is verantwoordelijk voor de maatregelen die het op basis van haar taken kan uitvoeren.
2. Vanwege de Europese resultaatsverplichting neemt het waterschap alleen (inrichtings)maatregelen op waarvan we inschatten dat ze voor eind 2033 realiseerbaar zijn. Voor de bepaling van het maatregelvolume kijkt het waterschap naar het gemiddelde realisatietempo van maatregelen vanaf het begin van de eerste KRW-uitvoeringstermijn (2010), een inschatting van een haalbare grondpositie en de kansen in verschillende gebiedsprocessen.
3. KRW-(inrichtings)maatregelen voeren we zoveel mogelijk uit in samenhang met (het handelingsperspectief en het ruimtelijk beeld voor) water en bodem sturend, op weg naar klimaatrobuuste, weerbare waterlandschappen.
4. In de waterketen zetten we vervolgstappen voor KRW-proof zuiveren.
5. Naast inrichting leggen we ook meer focus op de aanpak van probleemstoffen voor zover in onze invloedssfeer en als uitwerking van de strategie microverontreinigingen. Zoveel mogelijk brongericht: wat je er niet instopt, hoeft je er niet uit te halen.

Eigen verantwoordelijkheid nemen (1)

Om de KRW doelen op termijn te kunnen halen is het belangrijk dat elke overheid en waterbeheerder zijn deel van de maatregelopgave waarmaakt ('gedeeld eigenaarschap'). Ook ondernemers en inwoners moeten een steentje bijdragen. Met inrichtingsmaatregelen heeft het waterschap een belangrijke sleutel in handen. Ze vormen dan ook een belangrijk aandeel in het KRW-pakket van het waterschap. Echter, zonder draagvlak en grond kunnen we dergelijke maatregelen niet optimaal of niet volledig uitvoeren. Daarnaast is er meer aandacht nodig voor de aanpak van probleemstoffen die KRW-doelbereik belemmeren.

We zorgen ervoor dat de vergunningen die we afgeven KRW-proof zijn en blijven. Daarvoor passen we de wettelijke vereisten toe, gebruiken landelijke handreikingen en bezien en herzien periodiek alle vergunningen. We beoordelen de toelaatbaarheid van activiteiten met een mogelijke negatieve impact op de KRW-doelen met behulp van het [Toetsingskader Waterkwaliteit voor Regionale Wateren | STOWA](#). Met de Brabantse waterschappen verkennen we in 2026 en 2027 of aanpassing van onderdelen van de waterschapsverordening effectief kan zijn voor het halen van KRW-doelen.

Het waterschap zet verder in op de volgende onderdelen, waarbij we ook resultaten van de KRW-impuls 2025-2027 meepakken:

- **Metten is weten:** We combineren toestand-, trend- en effectmonitoring met modelstudies, watersysteemanalyses en bronnenanalyses voor het selecteren, uitvoeren en bijsturen van effectieve maatregelen. Daarbij bundelen we de krachten met andere waterbeheerders en kennisinstellingen zodat we niet allemaal hetzelfde wiel uitvinden. Een voorbeeld is de gezamenlijke onderzoeksagenda in het Maasstroomgebied waarbij we grip willen krijgen op de

effecten van extreme weersomstandigheden (mede als gevolg van klimaatverandering) op de waterkwaliteit. En waarbij we ook mogelijke, effectieve maatregelen in beeld brengen.

- **Risicogericht toezicht en handhaving:** Met behulp van probleemstoffenanalyses, gerichte monitoring en drones sporen we bronnen gerichter op, samen met instanties als de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB). Met gemeenten, OMWB en bedrijven zorgen we voor meer grip op indirecte bronnen van probleemstoffen.
- **Stimuleren, samenwerken en aanspreken:** Samenwerken, beïnvloeden en stimuleren van partners voor het treffen van effectieve maatregelen is essentieel om tot resultaten te komen. Zonder substantiële stappen van Vlaamse en Nederlandse partners voor het voorkomen en verminderen van emissies van mest- en toxische stoffen worden de waterkwaliteitsdoelen niet gehaald. We focussen de inzet hiervoor op gebieden waar nog grote KRW-opgaven resterend zijn en zetten daarbij zoveel mogelijk in op een samenhangende aanpak van waterkwaliteitsproblemen met andere wateropgaven en gebiedsopgaven. Waar nodig spreken we partners aan op het nakomen van afspraken en hun aandeel in de waterkwaliteitsopgave.
- **Stroomgebiedscoalities:** Voor de waterlichamen in het grensgebied zoeken we naar kansen voor vorming van (lokale) stroomgebiedscoalities om de waterkwaliteit te verbeteren, ook in de context van de bredere benadering (water en bodem sturend, sponslandschappen). Binnen die coalities kijken we naar locaties waar maatregelinvesteringen het grootste effect sorteren. De Vlaamse Blue Deal en Europese subsidieprogramma's (o.a. INTERREG en LIFE) kunnen een belangrijk vliegwieltje zijn om landsgrens-ontkennende resultaten te realiseren. Waar doelmatig trekken we hierbij samen op met partners in het Maasstroomgebied en de Zuidwestelijke Delta.

Resultaatsverplichting (2)

We kijken voor het ontwerp maatregelpakket 2028-2033 zowel naar uitvoerbaarheid ('reële ambitie') als naar verplichtingen die we zijn aangegaan. Inzet van het waterschap is een maatregelpakket dat we ook daadwerkelijk kunnen waarmaken binnen de termijn van zes jaar. We nemen een als realistisch ingeschat volume (km, ha, stuks) aan inrichtingsmaatregelen op. Hiervoor baseren we ons op de uitvoeringscijfers sinds 2010. We houden daarbij rekening met makkelijke en moeilijke projecten en de benodigde grondpositie. Zo bepalen we een uitvoerbare ambitie voor beek- en kreekherstel, natte natuurgebieden, ecologische verbindingzones, vispassages en bouwen met natuur. Zo beperken we het risico dat we aan het einde van een planperiode constateren dat we niet alle afgesproken maatregelen uitgevoerd hebben. Uitvoerbare ambitie betekent ook dat we het juridisch instrumentarium dat we tot onze beschikking hebben (bijvoorbeeld voor het regelen van de benodigde grondpositie) optimaal inzetten. De lastigste opgaven hierbij zijn beek- en kreekherstel en ecologische verbindingzones waarbij ook samenwerking met gemeenten en draagvlak van grondeigenaren van belang is.

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de provincie Noord-Brabant benadrukken het belang van het volledig meenemen van het resterende maatregelvolume uit 2022-2027 (de laatste kolom in tabel 1) naar SGBP4. Als we dat niet doen, zal de verantwoording over het niet volledig halen van de KRW-doelen in 2027 juridisch risicovol zijn. De Brabantse waterschappen geven daarbij aan dat het Rijk en de provincie dan ook dezelfde prioriteit moeten geven aan de KRW-maatregelen die de waterschappen aanleveren voor 2028-2033 en aan het op orde brengen van de randvoorwaarden (fysisch-chemisch, chemisch en mitigeren van de gevolgen van klimaatverandering). Met het tenminste meenemen van het resterende volume van het pakket 2022-2027 geeft het waterschap een positief signaal aan de Europese Commissie en gebiedspartners, namelijk dat we vasthouden aan de ambitie om de KRW-doelen op termijn te bereiken. Het waterschap maakt zich sterk om in elk geval met gebiedspartners de resterende inrichtingsmaatregelen uit de periode 2022-2027 uit te voeren in de nieuwe planperiode. Daarbij willen we ook extra stappen zetten, daar waar zich kansen voordoen. Zo is er ruimte voor een aantal vismigratieknelpunten en werken we ook aan het eindbeeld 2045 ('klimaatrobust & weerbaar') en

zetten we ook vervolgstappen voor het KRW-proof maken van een aantal rioolwaterzuiveringsinstallaties.

Naast inrichtingsmaatregelen zijn er meer maatregelen die bijdragen aan het verbeteren van de waterkwaliteit zoals de aanpak van nutriënten en probleemstoffen. Het waterschap zit hiervoor gedeeltelijk aan het stuur en kan geen uitvoeringsgaranties voor noodzakelijke maatregelen van anderen. Dergelijke maatregelen maken geen onderdeel uit van het KRW-pakket, maar het stimuleren ervan en het aangaan van samenwerkingsverbanden is wel onderdeel van de bredere waterkwaliteitsambitie in het huidige en nieuwe waterbeheerprogramma. In het KRW-pakket maken we wel zichtbaar dat we via een programmatische aanpak met gebiedspartners werken aan dergelijke maatregelen.

[KRW als onderdeel van klimaatrobuust \(3\)](#)

Het KRW-maatregelpakket maakt onderdeel uit van een brede, integrale aanpak waarmee het waterschap met partners werkt aan weerbare, klimaatrobuuste waterlandschappen. In deze waterlandschappen zijn natuurlijke processen in water en bodem (meer) sturend, wat ervoor zorgt dat ze beter kunnen omgaan met de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme weersomstandigheden (nat en droog) en daarmee samenhangende schommelingen in waterkwaliteit. Om de transitie naar klimaatrobuuste waterlandschappen mogelijk te maken werkt het waterschap met het [Handelingsperspectief water en bodem sturend - informatie | Lokale wet- en regelgeving](#). Omdat belangrijke brongebieden van de beken in de Brabantse Delta in Vlaanderen liggen, vraagt dit om een landsgrens overstijgende stroomgebiedbenadering. Het ruimtelijk beeld voor West- en Midden-Brabant ([Visie op ruimtelijke ontwikkelingen | Waterschap Brabantse Delta](#)) is hierbij een belangrijk instrument, even als de Vlaamse 'sponsdoelen voor weerbare waterlandschappen' benadering ([Rapport Weerbaar Waterland | Vlaanderen.be](#)).

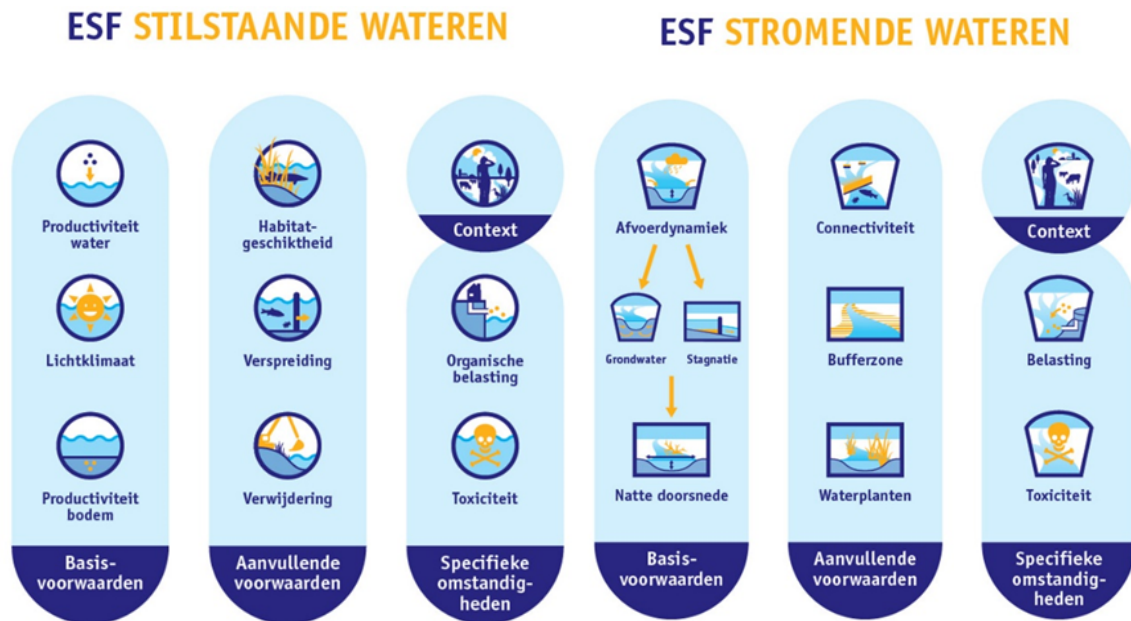
Voor de beoogde transitie rekenen we met een tijdhorizon 2045. Ook voor waterkwaliteit zijn er zeker nog investeringen nodig in dat tijdframe, denk aan nieuwe KRW-probleemstoffen die recent op de Europese lijst van prioritaire stoffen zijn geplaatst en aanpassingen die nodig zijn om alle rioolwaterzuiveringsinstallaties te laten voldoen aan de eisen van zowel de KRW als de Europese Richtlijn Stedelijk Water. Naast aanzienlijke investeringen is hiervoor innovatiekracht nodig. De KRW-maatregelen voor de korte termijn (2028-2033) zijn een belangrijk stap in deze bredere ambitie. Ook Vlaanderen hanteert een vergelijkbare benadering en tijdhorizon, wat nieuwe kansen biedt voor afstemming en samenwerking.

[KRW-proof zuiveren \(4\)](#)

We zetten verdere stappen in de waterketen om te voorkomen dat de waterkwaliteit achteruitgaat en om een substantiële bijdrage te leveren aan een verbetering van de waterkwaliteit. Maatregelen om alle zuiveringen op termijn KRW-proof te maken en te laten voldoen aan de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater werken we uit in de 'puzzel waterketen'. In 2026 voeren we bij een aantal zuiveringen (als onderdeel van de KRW-impuls) procesoptimalisaties uit om te kijken of we zo tot betere zuiveringsrendementen kunnen komen als overbrugging naar latere aanpassingswerken.

[Aanpak probleemstoffen \(5\)](#)

Voor verdere verbetering van de waterkwaliteit moeten verschillende randvoorwaarden (ook wel ecologische sleutelfactoren genoemd) op orde worden gebracht (zie figuur 3). Hiervoor zijn naast de inzet van het waterschap investeringen nodig van diverse partijen, zowel in het stedelijk als in het landelijk gebied. Het halen van de KRW-doelen betreft daarmee een gedeelde verantwoordelijkheid van Rijk, provincies, waterschappen, drinkwaterbedrijven, gemeenten, ondernemers en inwoners.

Figuur 3: Ecologische sleutelfactoren (ESF; [Ecologische sleutelfactoren in het kort | STOWA](#))

Op 11 maart 2026 heeft het algemeen bestuur de strategie microverontreinigingen vastgesteld. Deze is de basis voor de aanpak van KRW-probleemstoffen. In 2026 en 2027 voeren het waterschap, gemeenten en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant als onderdeel van de KRW-impuls een probleemstoffenanalyse uit voor de 25 KRW-waterlichamen in het beheergebied. Hierbij brengen we mogelijke bronnen in beeld en spreken acties af om deze, waar mogelijk, aan te pakken.

4. KRW-maatregelen 2028-2033

4.1 Inrichtingsmaatregelen en randvoorwaarden

Sinds de start van de Kaderrichtlijn Water heeft het waterschap sterk geïnvesteerd in inrichtingsmaatregelen (beek- en kreekherstel, natte natuurparels, vispassages, ecologische verbindingzones en bouwen met natuur). De praktijkervaring geeft drie belangrijke inzichten:

1. In elke planperiode lukte het ons niet om alle opgegeven kilometers en hectares te realiseren. Ingewikkelde gebiedsprocessen en planprocedures vragen de nodige tijd en de beschikbaarheid van benodigde grond is in een aantal stroomgebieden een beperkende, kritische factor.
2. Naast inrichting van diverse leefgebieden voor de beoogde planten en dieren zijn een aantal randvoorwaarden (lees: ecologische sleutelfactoren) niet op orde waardoor de leefgebieden nog gedeeltelijk onbewoond blijven. Daarbij zorgen extreme weeromstandigheden de laatste jaren voor schommelingen in de waterkwaliteit.
3. Er is een verschuiving gaande van ‘smal’ watersysteemherstel naar een ‘bredere’ aanpak richting klimaatrobuuste, weerbare waterlandschappen (water en bodem sturend met waterkwaliteit als een van de opgaven).

Voor de nieuwe, vierde planperiode (2028-2033) kiest het waterschap voor een pakket inrichtingsmaatregelen waarvan we inschatten dat het voor 90-100% realiseerbaar is voor eind 2033 (zie tabel 2). De ambitie is om in elk geval het resterende deel van de inrichtingsmaatregelen uit het

afgesproken pakket 2022-2027 te realiseren. Belangrijke randvoorwaarde daarbij is dat de provincie ook prioriteit legt op een aantal gebieden waar de opgave vooralsnog lastiger te realiseren is ('hoger hangend fruit'). Daarnaast zetten we meer energie op het met partners in Vlaanderen en Nederland op orde brengen van de randvoorwaarden ('warmte, water en licht' voor de (beoogde) bewoners), zodat de inrichtingsmaatregelen op termijn ook beter renderen en waterkwaliteitsverbeteringen structureel worden.

Bijlage 1 bevat het overzicht van de voorgestelde KRW-inrichtingsmaatregelen per waterlichaam voor 2028-2033. Deze verdeling over de waterlichamen leveren we als voorlopig aan bij het waterkwaliteitsportaal met de kanttekening dat de nadere uitwerking de komende maanden (proces voor het opstellen van het ontwerp waterbeheerprogramma) nog tot aanpassingen kan leiden. Bijlage 2 geeft de indicatieve, totale inrichtingsopgave voor 2034-2035. Dit is feitelijk het resterende deel van de provinciale waterfunctiekaarten. In het licht van de gevolgen van klimaatverandering, de 'beoogde water en bodem sturend transitie' en een nadere provinciale uitwerking van de Europese natuurherstelverordening wil het waterschap deze totale inrichtingsopgave met provincie en gemeenten spiegelen aan het ruimtelijk beeld voor Midden- en West-Brabant en de urgente waterkwaliteitsopgaven.

Tabel 2: Samenvatting ontwerp KRW-maatregelen pakket waterschap Brabantse Delta 2028-2033

Maatregeltype ↓	Volume ↓	Waterlichamen en gebieden ↓
Herstel natte natuurepans (ha)	431	Mark en Vliet (Noordrand-Midden), Dongekanal (Westelijke Langstraat), Ligne (Halsters Laag) en Chaamse beken (deelgebieden Couwelaar-Geersbroek en Ulvenhout)
Beek- en kreekherstel (km)	34,2	Dongekanal, Bijloop, Donge, Boven Mark (grensvormend, kleinschalig), Chaamse beken, Galdersche beek, Gat van den Ham, Ligne, Mark en Vliet, Merkske, Molenbeek, Molenkreek, Rietkreek-Lange Water, Tonnekreekcomplex
Bouwen met natuur (km)	22,7	Bijloop-Turfvaart
Ecologische verbindingzones (km)	24	Aa of Weerij, Dongekanal, Donge, Boven Mark, Gat van den Ham, Cruislandse kreek, Mark en Vliet, Tonnekreekcomplex, Zooem en Bleekloop
Vispassages (stuks)	6	Molenkreek, Molenbeek (drempel wegnemen), Donge, Agger, Kleine Beek (herstel meander Stuivezand) en meekoppelkansen renovatie gemaal Brooijmans.
Onderzoek naar effectiviteit en haalbaarheid van 9 locaties om barrières voor vismigratie weg te nemen (stuks).	1	2 locaties bovenstrooms Kleine Beek (Aa of Weerij), 2 gemalen nabij polders Steenbergse Vliet (Mark en Vliet), Gemaal Driepolders bij Agger (samen met Waterschap Scheldestromen), 2 locaties Gat van den Ham, 1 in de Donge bij Dam A59, 1 locatie bij Binnenschelde.
KRW-proof maken van de rioolwaterzuiveringsinstallaties Baarle-Nassau, Halsteren en Nieuw-Vossemeer (stuks).	3	Exacte maatregelen en financiële middelen nader uit te werken in de lopende planvormingstrajecten.
Optie: Project procesoptimalisatie voor hogere zuiveringsrendementen (P, zomerhalfjaar) bij de RWZI's Baarle-Nassau, Chaam, Halsteren, Nieuw-Vossemeer, Riel en Rijen (stuks).	1	In 2026 wordt met extra metaalzoutendosering en een fosfaatmonitor ingezet op een hoger zuiveringsrendement in het zomerhalfjaar. Daarmee streven we naar 0,45 mg P-totaal per liter in het effluent. Eind 2026 volgt een evaluatie, Indien succesvol en passend binnen duurzaamheidseisen kan deze maatregel worden ingezet op deze

Maatregeltype ↓	Volume ↓	Waterlichamen en gebieden ↓
		zuiveringen totdat grotere aanpassingen/uitbreidingen worden gerealiseerd.
Actiepakket KRW-probleemstoffen in stedelijk gebied en industrie met provincie, gemeenten, omgevingsdiensten en bedrijven (stuks)	1	Focus probleemstoffen, focusgebieden en acties te bepalen in de KRW-impulsacties rondom aanpak probleemstoffen. Uitwerking van de strategie microverontreinigingen. Combinatie van bronaanpak en vergunningverlening en (risicogericht) toezicht en handhaven.
Actiepakket samenwerking en stimulering vermindering van emissies van KRW-probleemstoffen in landelijk gebied (stuks)	1	Focus op gebieden met een grote opgave voor nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen, zware metalen en andere microverontreinigingen. Voor nutriënten op basis van de WUR-bronnenanalyse ('Peter Schipper methode').
Actiepakket kennis en inzicht gericht op effectieve maatregelen voor KRW-doelbereik.	1	Dit betreft trendanalyses, effectmonitoring, onderzoek naar de gevolgen van klimaatverandering, de impact van plaagsoorten en actualisatie van watersysteemanalyses.

Toelichting op de tabel:

- * Ervaringscijfers: Voor ecologisch verbindingzones gaan we uit van een gemiddeld realisatievolume van 5 km/jaar, voor beek- en kreekherstel is dat 3 km/jaar en voor vispassages 2 per jaar.
- * Voor de resterende opgave uit 2022-2027 zijn we uitgegaan van het totale aantal km en ha minus wat we verwachten eind 2027 van dat pakket te hebben uitgevoerd. Mocht blijken dat het uitgevoerde volume eind 2027 toch iets lager uitvalt, dan wordt de opgave voor 2028-2033 nog iets hoger. Het afbreukrisico schatten we in als beperkt, want die projecten zullen dan in 2028 of 2029 alsnog afgerond kunnen worden.
- * Voor beek- en kreekherstel is grootschalige herinrichting (meanders, doorstroommoerassen) voor het resterende aantal km een grote uitdaging. Het resterende deel van pakket 2022-2027 (34,2 km) is alleen realiseerbaar mits we met de provincie, gemeenten, terreinbeherende organisaties en andere grondeigenaren ervoor kunnen zorgen dat we voldoende grond ter beschikking krijgen. Ook helpt het als in een aantal gevallen kleinschalige maatregelen binnen het bestaande beekprofiel (zoals bij het Merkske) volstaan.
- * De natte natuurparels Halsters Laag en genoemde gebieden in het stroomgebied van de Chaamse beken (totaal 156,6 ha) zijn alleen realiseerbaar als de provincie Noord-Brabant hier prioriteit aan toekent.
- * Voor vispassages is een eerste, indicatieve lijst samengesteld met 6 mogelijke nieuwe vispassages die de komende maanden nader zal worden bekeken, bijvoorbeeld op het aspect van effectiviteit, haalbaarheid, risico's (plaagsoorten) en watervoerendheid (o.a. Kleine Beek). Voorlopig leveren we er 5 aan (voor gemaal Brooijmans loopt een onderzoek en nemen we later dit jaar een besluit) plus onderzoek voor 9 locaties.

In de komende maanden tot eind 2026 werken we aan het ontwerp waterbeheerprogramma. Die tijd benutten we om de putje op de i te zetten voor het ontwerp KRW-maatregelpakket. Zo controleren we de cijfers voor de diverse waterlichamen, lopen er nog onderzoeken, bijvoorbeeld naar effecten van klimaatverandering op de visstand, onderzoek naar mogelijkheden voor vispassages/verplaatsbare visliften, en vinden er nog gesprekken plaats over de haalbaarheidsinschattingen van maatregelen. Ambtelijk en bestuurlijk gaan we met de provincie Noord-Brabant in gesprek om deze KRW-ambitie tot een gezamenlijke ambitie te maken met ook afspraken over de aanpak voor grondbeschikbaarheid en cofinanciering.

Met deze aanpak werken we met een reëel uitvoeringstempo aan verdere verbetering van de waterkwaliteit en werken we parallel aan het op orde brengen en houden van de basiscondities (ecologische sleutelfactoren). Door de waterkwaliteit te blijven monitoren en ook effecten van

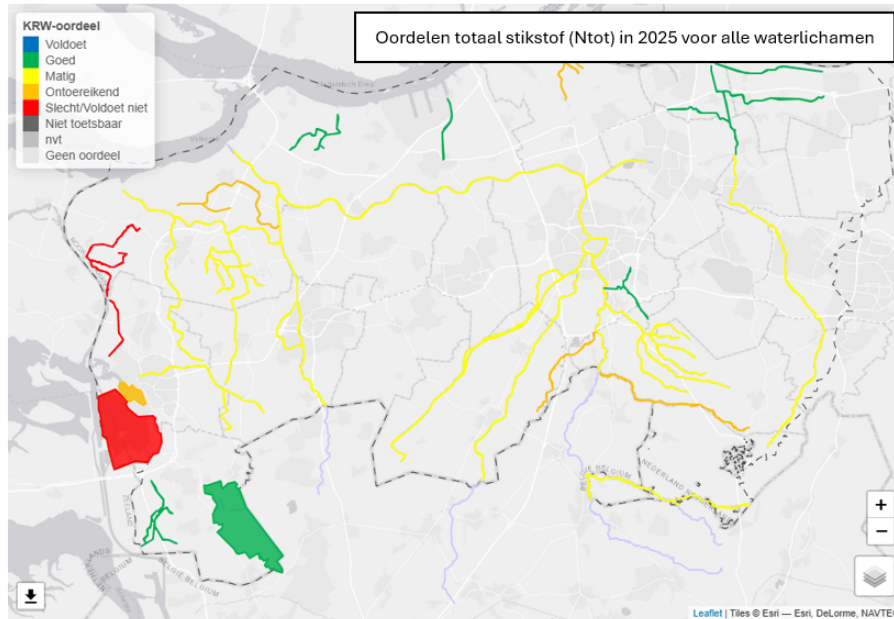
maatregelen te monitoren en analyseren, kunnen we tussentijds bijsturen zodat we steeds de als meeste effectief ingeschatte maatregelcombinaties programmeren.

Met het KRW-impuls programma (2025-2027) zijn/worden een aantal zaken ingeregeld om de komende jaren de realiseerbare ambitie waar te maken:

- Sinds oktober 2021 zet het waterschap versterkt in op anticiperende en strategische grondaankoop.
- Sinds april 2024 werkt een speciaal planvormingsteam aan het met gebiedspartners voorbereiden van nieuwe, vaak integrale projecten waar KRW-maatregelen onderdeel van uitmaken. Ook is het vastgoedteam versterkt.
- Met de provincie borgen we aanvullende financiering van de al afgesproken KRW-maatregelen (pakket 2022-2027) voor tijdige uitvoering. Dit is gekoppeld aan het proces van de evaluatie van de 'maatwerkovereenkomst Groenblauwe opgaven in het gebied van Brabantse Delta' ([Provincie en waterschappen werken samen aan natuur- en wateropgaven in Brabant | Waterschap Brabantse Delta](#)). Aanvullende afspraken hebben betrekking op gestegen kosten voor grondverwerving en uitvoering. We beschouwen beschikbaarheid van benodigde gronden als de meest kritische factor. Op veel plekken lukt het goed om gronden te verwerven of afspraken te maken over het gebruik van gronden. Dit is echter niet overal het geval. Provincie en waterschap zijn bereid meer dwingend instrumentarium in te zetten voor cruciale stukken van KRW-inrichtingsmaatregelen, wanneer het op vrijwillige basis niet lukt. Het gaat dan om gedoogplicht, verplichte kavelruil, aanpassing van planologische functies van gronden en volledige schadeloosstelling/onteigening (als uiterste middel). De ervaring leert dat als je de onteigeningstitel mag inzetten, je een betere prijs kunt bieden aan een ondernemer, waardoor je er vaak in der minne kan uitkomen zonder daadwerkelijke onteigening.
- We maken afspraken met gemeenten over uitvoering van de aanleg/beheer van ecologische verbindingzones. Dit is onderdeel van het KRW-impuls proces met gemeenten.
- We maken duidelijke afspraken met gemeenten ('als één overheid') om plan- en vergunningsprocedures zo voortvarend mogelijk te laten verlopen en stellen alles in het werk om te voorkomen dat de uitvoering van projecten stil komt te liggen.

4.2 Verminderen emissies KRW-probleemstoffen landelijk gebied

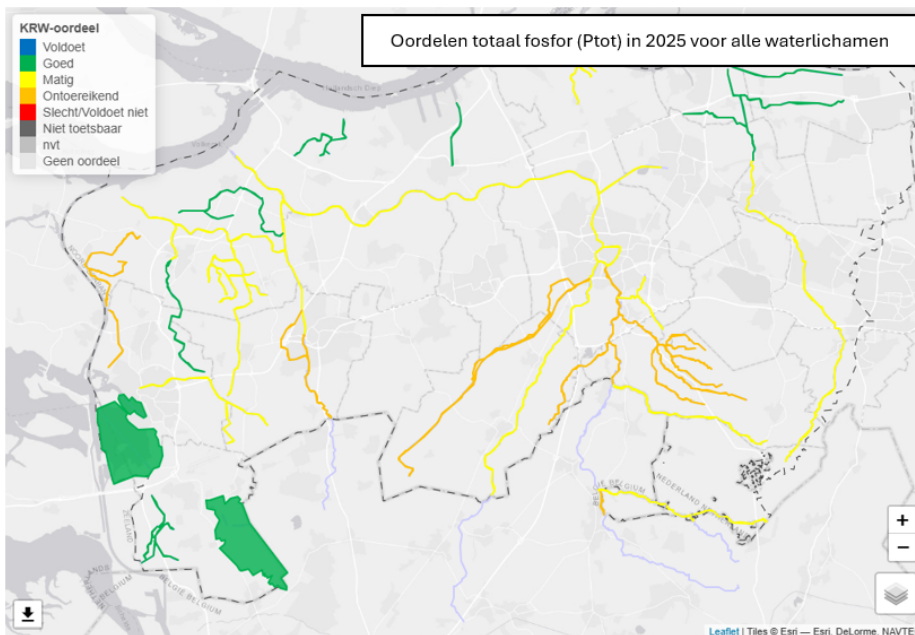
Van de fysisch-chemische randvoorwaarden hebben stikstof en fosfor grote invloed op de biologische doelen. In veel waterlichamen in het beheergebied voldoen deze nutriënten nog niet. Zie figuur 4 voor het toetsingsresultaat voor N-totaal en figuur 5 voor P-totaal in 2025 (mg/l). Omdat in veel waterlichamen de biologische doelen nog niet worden gehaald mag 'one-in, all-in' voor nutriënten niet worden toegepast.

Figuur 4: Toetsingsresultaat 2025 voor N totaal (mg/l)

Toelichting
Totaal stikstof wordt gemeten op alle KRW-meetpunten in alle KRW-waterlichamen

Handelingsperspectief
Vooral via landelijk, maar ook via herinrichting, landbouwmaatregelen, zuiveringen, aanvoer vanuit buitenland etc. Zeker handelingsperspectief

Figuur 5: Toetsingsresultaat 2025 voor P totaal (mg/l)

Toelichting
Totaal fosfor wordt gemeten op alle KRW-meetpunten in alle KRW-waterlichamen

Handelingsperspectief
Vooral via landelijk, maar ook via herinrichting, landbouwmaatregelen, zuiveringen, etc. Zeker handelingsperspectief

Voor stikstof en fosfor voeren de Brabantse waterschappen en de provincie Noord-Brabant een analyse uit van de uitspoelings- en afspoelingsgevoelige gronden (actie uit de KRW-impuls Brabant).. De Maas bronnenanalyse uit 2024 ([KRW-doelbereik en resterende opgave 2027 voor de nutriënten in de Maasregio - Wageningen University & Research](#)) gebruiken we als basis waarbij ook rekening is gehouden met het aandeel van de belasting dat uit de buurlanden (Vlaanderen en internationaal Maasstroomgebied) afkomstig is. Ook voert LVVN een nieuwe landelijke bronnenanalyse uit in het kader van het achtste nitraatactieprogramma, met de KRW-waterlichamen als basis en met de meest recente N en P normen. Zodra die studie gereed is maken we een gebiedsprioritering op voor het verminderen van de uit- en afspoeling.

Het actiepakket samenwerken en stimulering vermindering van emissies van KRW-probleemstoffen in landelijk gebied bestaat uit de volgende onderdelen:

- * gebiedsgericht (focus op gebieden met een grote opgave);
- * ondersteunen van innovaties (projectmatig) & faciliteren van 'zelf meten = weten' en kennisverspreiding;
- * stimuleren van goede landbouwpraktijken en technieken (subsidiereregelingen);
- * stimuleren agrarisch natuurbeheer & groenblauwe dooradering in landelijk gebied (balans landbouw – water/natuur verbeteren);
- * altijd in combinatie met toezicht/handhaving van wettelijke verplichtingen.

Samengevat:

- Wat betreft uitspoeling en afspoeling van N en P leggen we meer focus op de vrij afwaterende zandgebieden. We zetten daarbij zoveel mogelijk in op een samenhangende aanpak met de grote opgave op het vlak van waterbeschikbaarheid/grondwaterherstel (water vasthouden, infiltreren van water). Voor de kleipolders ligt de focus primair op de opgave voor groenblauwe dooradering, klimaatrobuuste inrichting en waterbeschikbaarheid.
- We gaan door met stimuleringsmaatregelen, maar nemen maatregelen die anderen uitvoeren (zoals akkerrandenbeheer) niet langer op in het KRW-maatregelpakket van het waterschap. We kunnen immers niet op voorhand garanderen dat er een x aantal km wordt gerealiseerd. Akkerranden langs bouwland en het inzaaien van bijenvriendelijke bloemenmengsels blijven we wel stimuleren, maar stimuleren van akkerranden voor grasland is overbodig geworden door de ingevoerde wettelijke verplichting voor een brede mest- en spuitvrije zone (3 - 5 m).
- Als onderdeel van de KRW-impuls 2025-2027 werken we aan een programmatische aanpak van KRW-probleemstoffen in landelijk en stedelijk gebied. Hierbij richten we ons op stoffen waar handelingsperspectief voor is en werken die uit naar acties voor het waterschap en anderen volgens de strategie microverontreinigingen.

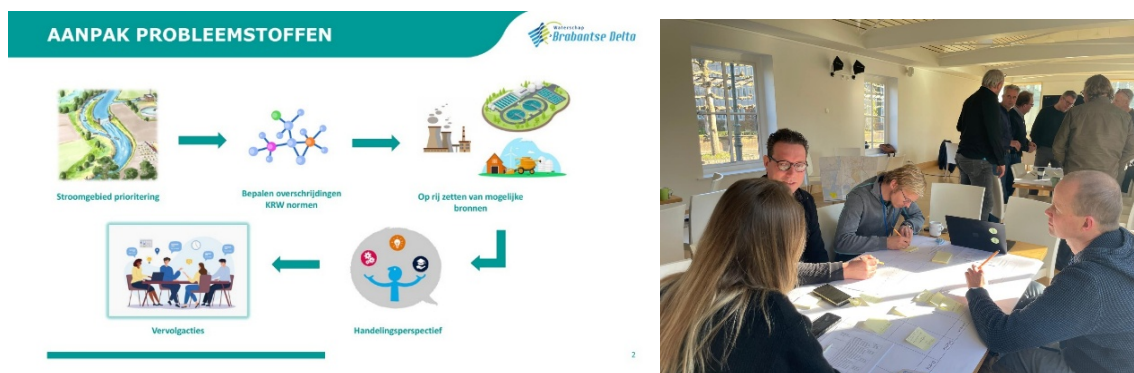
4.3 Verminderen emissies KRW-probleemstoffen uit stedelijk gebied en industrie

Met het KRW-impulsprogramma is er een aantal acties gestart om meer grip te krijgen op directe en indirecte lozingsbronnen. In de planperiode 2028-2033 gaan we verder met de volgende maatregelen:

- Bezien (elke vier jaar) en herzien (elke 8 jaar) van vergunningen van directe lozingen op oppervlaktewater. Het gaat om 35 directe lozers, waarvan 10 rwzi's (maatwerkvoorschriften), 12 drinkwaterpompstations en 13 bedrijven (vergunningen). Dit is een maatregel die direct bijdraagt aan lagere concentraties aan stoffen in het oppervlaktewater, gericht op het voldoen aan normen voor chemische stoffen. Ook draagt het bij aan een vermindering van de toxische druk op het waterleven. Europese en nationale beleidsontwikkelingen en toevoeging van nieuwe stoffen aan de lijst van prioritaire stoffen (waaronder PFAS-verbindingen) zijn continue activiteiten. Daarom is een periodieke actualisatie van lozingsvergunningen nodig. Mochten er aanvullende maatwerkregels worden gesteld voor waterkwaliteit, bijvoorbeeld via de waterschapsverordening dan kan dat leiden tot een extra capaciteitsvraag.
- Versterken van uitvoering van toezicht (en zo nodig handhaving) op zowel vergunnings-plichtige lozingen, meldingsplichtige lozingen als lozingen vallend onder algemene regels. De waterschappen en omgevingsdiensten verwachten dat intensivering van toezicht en bijbehorende monitoring op KRW-parameters leidt tot meer praktijkinzicht in productieprocessen, gebruikte stoffen en lozingen, waardoor gerichte aanpak van knelpunten mogelijk is via bijvoorbeeld communicatie/voorlichting, handhaving, aangescherpt beleid en/of maatwerkvoorschriften. Het zicht op de aard en omvang van indirecte lozingsbronnen is

onvoldoende. Daarom bundelen waterschap, gemeenten en omgevingsdienst de krachten om ook hierop meer grip te krijgen.

- Programma aanpak van KRW-probleemstoffen waarin maatregelen komen om probleemstoffen waarvoor een handelingsperspectief is gericht aan te pakken, zowel brongericht via nauwkeurige bronopsporing als basis voor risicogericht toezicht en waar nodig handhaving, als maatregelen op de rioolwaterzuiveringen om aan de vereisten van zowel de KRW als de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater te voldoen. Dit programma ontwikkelen we in de periode tot eind 2027, samen met gemeenten, de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant en partners in de Schone Maas Water Keten. Het KRW-impulsprogramma 2025-2027 levert hier de bouwstenen voor vanuit drie acties:
 1. De aanpak van de ‘ontwikkelpilot’ Rietkreek-Lange Water (2025; zie figuur6) uitrollen over andere stroomgebieden van KRW-waterlichamen zodat we weten waar de grootste restopgaven liggen voor indirecte lozingsbronnen van probleemstoffen voor de waterkwaliteit en welke maatregelen we nog kunnen treffen (2025, 2026 en 2027).
 2. Aandeel van zuiveringen op probleemstoffen in oppervlaktewater in beeld brengen door het meten van een breed pakket aan chemische stoffen in het effluent en oppervlaktewater en medicijnresten in het influent bij rioolwaterzuiveringsinstallaties (2025, 2026).
 3. Waterkwaliteitsmonsters nemen op specifieke locaties voor nauwkeurige bronopsporing van probleemstoffen als basis voor risicogericht toezicht (2025, 2026, 2027).

Figuur 6: stappen van de probleemstoffen-aanpak

Tenslotte: In 2026 en 2027 bekijken we met de Brabantse waterschappen of en zo ja welke aanpassingen gewenst zijn in de waterschapsverordening en algemene regels voor het doelmatig aanpakken van KRW-probleemstoffen, in samenhang met generiek Rijks en provinciaal beleid- en regelgeving.

4.4 Beheer en onderhoud

Het waterschap onderhoudt waterlopen (maaien en baggeren) om de waterafvoerfunctie te kunnen garanderen en problemen met wateroverlast zoveel mogelijk te beperken. De wijze van beheer en onderhoud van waterlopen (bijvoorbeeld de frequentie) heeft sterke invloed op de oever- en watervegetatie, en daarmee op de structuur en habitatdiversiteit. Aangepast, meer ecosysteemgericht beheer en onderhoud komt direct ten goede aan waterplanten, algen, macrofauna en vissen, en is ook goed voor het natuurlijk reinigend vermogen. Het waterschap heeft het maai-beheer van wateren en oevers in de afgelopen jaren al aangepast naar meer natuurvriendelijke werkwijzen. Het gaat dan om aanpassingen die inpasbaar zijn bij het borgen van de goede aan- en afvoerfunctie, conform het Algemeen Onderhoudsplan Watersystemen en Waterkeringen ([Algemeen Onderhoudsplan Watersystemen en Waterkeringen | Waterschap Brabantse Delta](#)). Nu dit ‘extensiever’ maaien een vast onderdeel is van het algemeen

onderhoudsplan, is er geen aanleiding meer om het als een aparte KRW-maatregel te oormerken en rapporteren aan de Europese Commissie.

In algemene zin geldt dat als er plannen zijn om nieuwe of andere constructies voor oeververdediging aan te brengen in een (stroomgebied van een) KRW-waterlichaam, er vooraf getoetst moet worden aan de KRW-vereisten (lees: geen achteruitgang en verbeterdoelstelling). Basis voor deze toetsing vormt het [Toetsingskader Waterkwaliteit voor Regionale Wateren | STOWA](#). Waar nodig moet dit toetsingskader worden vertaald naar specifieke criteria voor het betreffende waterlichaam, via (een periodieke update van) een watersysteemanalyse.

Voor de beheersing van invasieve exoten volgt het waterschap in 2028-2033 het Brabantse beleid van de waterschappen met de provincie. Ook vindt afstemming plaats met Rijkswaterstaat. Voor de periode 2025 t/m 2027 loopt het project 'uitvoeren beheersing plaagsoorten' als uitwerking van het reguliere beleid (opgenomen als een KRW-impuls maatregel).

4.5 Samenwerken en aanspreken overheden en sectoren

- Het landelijk beleid en wet- en regelgeving voor mest is en blijft voor KRW-doelbereik één van de sleutelfactoren. Een consistent rijksbeleid is de basis voor aanvullend, gebiedsgericht maatwerk in verschillende typen gebieden (grondwaterbeschermingsgebieden, overgangsgebieden rondom N2000 en natte natuurplek en uit- en afspoelingsgevoelige gebieden). Voor het 8e Nitraat Actie Programma is het belangrijk dat Rijk en regio heldere afspraken maken over een doelmatige mix van maatregelen voor KRW-doelbereik (met speciale aandacht voor met nutriënten verontreinigde gebieden vanuit zowel oppervlaktewater als grondwater). In de periode 208-2033 blijven de provincie en waterschappen het Rijk aanspreken op het belang van generieke wet- en regelgeving voor KRW-doelbereik.
- Het waterschap blijft KRW-onderwerpen agenderen via de Unie van Waterschappen, Bureau Brussel, de KRW-stroomgebiedsoverleggen (RBO Maas en RBO Schelde) en het Bestuurlijk Overleg KRW met de ministers van Infrastructuur en Waterstaat en Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur.
- Gemeenten vervullen een cruciale rol in en hebben een belangrijke medeverantwoordelijkheid voor het halen van de KRW-doelen. Zo vertalen gemeenten ruimtelijk beleid naar omgevingsvisies en -plannen en zijn zij verantwoordelijk voor de aanpak van riooloverstorten, regenwaterafkoppeling en vergunningverlening van kleine indirecte lozingen. Mede door capaciteitsgebrek en financiële uitdagingen staat de resterende KRW-opgave niet bij alle gemeenten hoog op de bestuurlijke agenda. Daarom bieden de provincie en waterschappen met de KRW-impuls Brabant tot eind 2027 ondersteuning met expertise. Inzet is dat alle gemeenten met een KRW-opgave hiervoor een actieplan voor de periode tot eind 2023 uitwerken.
- De provincie en de waterschappen blijven inzetten op samenwerking binnen het internationale Maasstroomgebied. Deze is onmisbaar om grensoverschrijdende waterkwaliteitsproblemen aan te pakken. Provincie en waterschappen brengen met Vlaamse partners de resterende KRW-opgave in beeld en maken afspraken over de aanpak hiervan ('joint fact finding proces' onder regie van ministerie Infrastructuur en Waterstaat en de Vlaamse Milieumaatschappij). Daarbij komen ook normverschillen en afwenteling aan bod. Mochten deze gesprekken met Vlaanderen te weinig opleveren, dan kan bestuurlijk worden opgeschaald via het Bestuurlijk Overleg KRW/Bestuurlijk Overleg Water. Waar nodig kan het Rijk issues met de buurlanden bespreken met de Europese Commissie (volgens de artikel 12 procedure van de KRW).

5. Financiële paragraaf

Tabel 3 geeft een globale indicatie van de (bruto) investeringskosten en jaarlijkse exploitatiekosten zoals we die gaan aanleveren aan het waterkwaliteitsportaal (verplichte KRW-onderdelen). De voorgenomen KRW-inrichtingsmaatregelen voor 2028-2033 kunnen worden uitgevoerd binnen de financiële kaders van de Begroting 2026 inclusief meerjarenraming. De investeringsonderdelen kunnen worden uitgevoerd binnen de huidige investeringsvolumes en de exploitatiekosten binnen de huidige exploitatiebegroting.

Voor de maatregel "KRW-proof" maken van rioolwaterzuiveringen geldt dat deze wordt uitgevoerd als onderdeel van de transitie naar een toekomstbestendige, duurzame en innovatieve waterketen. Op dit moment wordt gewerkt aan een integraal beeld van de benodigde financiële middelen om dit te kunnen realiseren en om te kunnen voldoen aan de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater. Hierbij zal het bestuur nauw worden betrokken. Om deze reden is voor deze maatregel voorsnog een PM-post opgenomen.

Tabel 3: Financiële raming ontwerp KRW-maatregelen pakket waterschap Brabantse Delta 2028-2033

Maatregeltipe ↓	Volume 2028-2033	Investeringskosten (€)	Exploitatiekosten (€/jaar)
Herstel natte natuurparels (ha)	431	32,4 miljoen (75.000 per ha)	324.000 (1% per jaar in waterkwaliteitsportaal) <i>Deze kosten zijn niet voor het waterschap maar voor de terreinbeheerders.</i>
Beek- en kreekherstel (km)	34,2	34,2 miljoen (1 miljoen per km)	34.200 (1% per jaar in waterkwaliteitsportaal)
Bouwen met natuur (km)	22,7	2,043 miljoen (90.000 per km)	20.430 (1% per jaar in waterkwaliteitsportaal)
Ecologische verbindingzones (km)	24	19,2 miljoen (800.000 per km)	19.200 (1% per jaar in waterkwaliteitsportaal)
Vispassages (stuks)	6	4,5 miljoen (gemiddeld 750.000 per passage)	45.000 (1% per jaar in waterkwaliteitsportaal)
Onderzoek naar effectiviteit, haalbaarheid en risico's van 9 locaties voor vispassages (stuks)	1	n.v.t.	315.000
KRW-proof maken van de rioolwaterzuiveringsinstallaties Baarle-Nassau, Halsteren en Nieuw-Vossemeer (stuks).	3	PM	PM
Project procesoptimalisatie zuiveringsrendement van de zuiveringen (P, zomerhalfjaar) van de zuiveringen Baarle-Nassau, Chaam, Halsteren, Nieuw-Vossemeer, Riel en Rijen (stuks).	1	n.v.t.	100.000 (mits in 2026 blijkt dat dit effectief en duurzaam is).
Actiepakket KRW-probleemstoffen met provincie, gemeenten, omgevingsdiensten en bedrijven (stuks).	1	n.v.t.	Nader te bepalen op basis van de resultaten uit de KRW-impuls.

Maatregeltype ↓	Volume 2028-2033	Investeringskosten (€)	Exploitatiekosten (€/jaar)
Actiepakket samenwerking en stimulering vermindering emissies landelijk gebied (stuks).	1	n.v.t.	430.000
Actiepakket kennis en inzicht gericht op effectieve maatregelen voor KRW-doelbereik.	1	n.v.t.	100.000

Bijlage 1: ontwerp pakket KRW-inrichtingsmaatregelen 2028-2033

Waterlichaam	Code	NNP (ha)	BKH (km)	EVZ (km)	BMN (km)	Vispassages (stuks)
Agger	NL25-44	0	0	0	0	1
Binnenschelde	NL25-42	0	0	0	0	0
Markiezaatsmeer	NL25-44	0	0	0	0	0
Riekreek-Lange Water	NL25-45	0	0,2	0	0	0
Vennen Groote Meer	NL25-28	0	0	0	0	0
Zoom Bleekloop	NL25-33	0	0	1,17	0	0
Subtotaal Schelde stroomgebied →		0	0,2	1,17	0	1
Aa of Weerijs	NL25-34	0	0	1,85	0	1
Bavelse Leij	NL25-50	0	0	0	0	0
Dongekanal	NL25-22	100	4	2,53	0	0
Bijloop-Turfvaart	NL25-57	0	1,7	0	22,7	0
Boven Mark	NL25-13	0	3	2,27	0	0
Chaamse Beken	NL25-51	21	5	0	0	0
Cruislandse Kreken	NL25-48	0	0	0,24	0	1
Donge	NL25-35	0	2,3	5,17	0	1
Galdersche Beek	NL25-54	0	1	0	0	0
Gat van den Ham	NL25-63	0	2	0,57	0	0
Ligne	NL25-61	80	4	0	0	0
Mark en Vliet	NL25-16	230	4,8	8,8	0	0
Merkske	NL25-62	0	3	0	0	0
Molenbeek	NL25-59	0	2	0	0	1
Molenkreekcomplex	NL25-47	0	0,2	0	0	1
Oude Maasje	NL25-49	0	0	0	0	0
Roode Vaart	NL25-18	0	0	0	0	0
Strijbeekse beek	NL25-52	0	0	0	0	0
Tonnekreekcomplex	NL25-39	0	1	1,31	0	0
Subtotaal Maas stroomgebied →		431	32,2	22,74	0	5
Maatregelvolume totaal →		431	34,2	24	22,7	6

Let op: in deze tabel kunnen de komende maanden in het proces voor opstellen van het ontwerp waterbeheerprogramma (en het regionaal waterprogramma van de provincie Noord-Brabant) 2028-2033 nog aanpassingen plaatsvinden.

Bijlage 2: indicatieve inrichtingsopgave provinciale functies 2034-2045

Waterlichaam	Code	NNP (ha)	BKH (km)	EVZ (km)	BMN (km)	Vispassages (stuks)
Agger	NL25-44	0	0	3,61	0	?
Binnenschelde	NL25-42	0	0	0,9	0	?
Markiezaatsmeer	NL25-44	0	0	0,13	0	?
Riekreek-Lange Water	NL25-45	2,25	2,25	0	0	?
Vennen Groote Meer	NL25-28	0	0	0	0	?
Zoom Bleekloop	NL25-33	0,18	0,18	0	0	?
Subtotaal Schelde stroomgebied →		2,43	2,43	4,64	0	?
Aa of Weerijis	NL25-34	0	0	2,32	0	?
Bavelse Leij	NL25-50	0,58	0,58	1,69	0	?
Dongekanal	NL25-22	13,7	13,7	0,65	0	?
Bijloop-Turfvaart	NL25-57	0	0	0	0	?
Boven Mark	NL25-13	0	0	4,52	0	?
Chaamse Beken	NL25-51	9,85	9,85	0	0	?
Cruislandse Kreken	NL25-48	3,62	3,62	9,57	0	?
Donge	NL25-35	7,58	7,58	0	0	?
Galdersche Beek	NL25-54	1,98	1,98	0,49	0	?
Gat van den Ham	NL25-63	0	0	3,39	0	?
Ligne	NL25-61	0	0	0	0	?
Mark en Vliet	NL25-16	33,36	33,36	27,83	0	?
Merkske	NL25-62	0	0	0,16	0	?
Molenbeek	NL25-59	3,76	3,76	0	0	?
Molenkreekcomplex	NL25-47	6,08	6,08	6,4	0	?
Oude Maasje	NL25-49	0	0	2	0	?
Roode Vaart	NL25-18	0	0	0	0	?
Strijbeekse beek	NL25-52	1,24	1,24	3,13	0	?
Tonnekreekcomplex	NL25-39	6,6	6,6	3,15	0	?
Subtotaal Maas stroomgebied →		88,35	88,35	65,3		?
Maatregelvolume totaal →		90,78	90,78	69,94		?

Let op: in deze tabel kunnen de komende maanden in het proces voor opstellen van het ontwerp waterbeheerprogramma (en het regionaal waterprogramma van de provincie Noord-Brabant) 2028-2033 nog aanpassingen plaatsvinden.